

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvintum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Capvt XV. Idem Episcopo, & Magistro G. a Lemouicensi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74544](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74544)

inter vivos cui voluerit, etiam immodicè; quia cum dominus sit fructuum sui Episcopatus, & ad eum pertineat plena dispositio, quid mirum ut per donationem, sicut per alios contractus, eos alienare possit? ut probant D. Thomas 2. 2. q. 185. per totam Molina de iustit. tract. 2. disp. 144. Ludovic. à Molina lib. 2. de primog. cap. 10. num. 33. pluribus relatis D. Josephus de Retes de donat. cap. 12. Igitur donatio marapetinum facta in presenti casu à Michaele Episcopo monasterio sanctae Crucis, valida fuit, & per consequens injustè iudices delegati eam infirmarunt suâ sententiâ, quam approbavit Innocentius in calce hujus textus. Cui difficultati ut satisfaciatur Joannes Andreas in presenti, num. 8. Abbas num. 8. & 18. Butrius num. 25. Socinus num. 18. & 46. Tapia in authentica Ingressi, verbo Sua, cap. 6. num. 90. C. de sacros. Eccles. affirmant, ideo donationem in presenti inutilem fuisse, quia immodicam quantitatem continebat. Quae sententia firmari potest ex eo, quod marapetini, de quibus in presenti, aurei erant temporibus Regis Alphonsi, & eum valorem habebant, quem hodie habent aurei Lusitani, vulgò Cruzados, Hispanè Ducados, ut docent Marisus Lusitanus in dialog. historia Regum Portugaliae, dialogo 2. cap. 9. Eduard. Nunez in chron. Regum Portug. in vita Regis Dionysii, fol. 134. Plura de valore marapetinum congesserunt Montalvo in l. 1. verbo Cien maravedis, tit. 5. lib. 2. fori. Govcanus lib. 2. variar. cap. 24. Covar. Gomez, & Paz congesti à Barbosa in presenti, num. 13. alioquin si donatio rei modicæ esset, valeret juxta textum in cap. ceterum, de donat. Verum hæc interpretatio convincitur ex proximè traditis, & ex adductis in cap. 1. cap. cum in officiis, de testam. ubi probavi Episcopos, & alios beneficiarios adeo dominos esse suorum fructuum, ut de eis ad libitum disponere possint. Quare hac interpretatione omisâ, alii discrimen agnoscunt inter Episcopum secularem, & regularem, ita ut secularis rectè possit donare, etiam immodicè, fructus sui Episcopatus, quia habet verum eorum dominium, etiam in infirmitate constitutus donet; dummodo post donationem per quadraginta dies supervivat, ut hodie cautum est constitutione Pii IV. edita anno 1560. Episcopus verò Regularis, cum adhuc postquam promotus est in Episcopum, verus maneat religiosus in his, quae non obstant executioni muneris Episcopalis, incapax quoque sit dominii ipsorum reddituum, ut post D. Thomam 2. 2. q. 185. art. 8. pluribus relatis resolvunt Sanchez lib. 2. summa, cap. 6. num. 8. & 9. Barbosa de potestate Episcopi allegat. 114. num. 18. & 19. Molina de iust. tom. 1. disp. 140. Lessius eod. tract. lib. 2. cap. 4. dub. 5. Castropalao tract. 6. disput. 2. punct. 8. Cutellus de donat. tract. 1. disp. 2. p. 3. num. 135. Covar. in cap. 1.

num. 18. de testam. Martha de success. legal. tom. 2. p. 4. q. 1. Garcia de beneficiis p. 7. cap. 10. num. 89. Maldonado in addit. ad Molinam lib. 2. cap. 10. quæ de causâ bona tam Ecclesiae intuitu, quam suâ industria post Episcopatum acquisita, suæ Ecclesiae, non sibi acquirit, cap. unic. 18. q. 1. docent Abbas in cap. in presentia, num. 67. de probat. Navarrus comment. 4. de regul. num. 6. Azor lib. 12. instit. cap. 10. quest. 6. Emmanuël Rodriguez lib. 1. qq. regul. q. 89. art. 4. Molina lib. 2. de primog. cap. 10. num. 28. Ludovic. Molina tract. 2. de iustit. disput. 140. num. 37. Gabriel Pereyra decis. 75. num. 2. Unde cum in presenti casu Episcopus Michael regularis esset, utpotè ex Ecclesia regulari sanctae Crucis in Episcopum electus, ideo non potuit in præjudicium suæ Ecclesiae Columbricensis prædictam donationem facere. Ita docuerunt post Glossam in presenti, verbo Restitutionem, Cardinalis hic, opposit. 9. Beronius num. 55. Pereyra d. decis. 75. Castar de ecclesiast. hierarch. disput. 14. §. 11. num. 16. Hermosilla in l. 1. tit. 4. part. 5. glossa 1. num. 10. Sed etiam hæc interpretatio sustineri non potest; nam verius est, in hac parte nullum versari discrimen inter Episcopum regularem, & secularem; siquidem Episcopus regularis non obstante voto paupertatis, etiam non possit acquirere dominium fructuum sui Episcopatus, ut retineat, tamen habet plenam, & absolutam dispositionem, ita ut donare, ac alios contractus celebrare rectè possit, ut docuerunt Abbas in presenti, num. 15. Molina de iustit. tract. 2. disput. 148. num. 5. Basilus lib. 7. de matrim. cap. 13. Azor tom. 2. instit. moral. lib. 12. cap. 7. quest. 2. Sanchez in præcept. Decalog. tom. 2. lib. 6. cap. 6. num. 13. Solorzano tom. 2. de jure Indiar. lib. 3. cap. 10. num. 49. D. Josephus de Retes de donat. cap. 12. num. 32. Marquez in orig. erem. cap. 6. §. 4. Vasquez in 1. 2. q. 96. art. 4. disput. 165. cap. 8. Hurtado de Mendoza de fide & spe, disput. 100. sect. 3. Robertus 4. rer. judic. cap. 3. Steph. Durant. q. 10. pro quibus facit textus disertus in cap. statumus 18. q. 1. Nogueroi allegat. 26. num. 193. Cum quibus dicendum est, in presenti infirmari donationem factam ab Episcopo Michaele, quia talis donatio data fuit mortis causa, seu in ultima dispositione, ut etiam supposuit cum aliis Barbosa voto 100. ex num. 10. Unde cum illis modis non possit nec Episcopus secularis disponere de bonis intuitu Ecclesiae acquisitis, ideo donatio in presenti facta infirmata fuit, tam à iudicibus delegatis, quam à Pontifice.

k Lateranensi.) Legendum est Leirimensi, ut notavit Barbosa in presenti, num. final. & constat ex alia epistola ipsius Innocentii III. supra relata.

CAPVT XV.

Idem Episcopo, & Magistro G. a Lemonicensi.

Accedentibus ad præsentiam nostram dil. fil. Magistro Zacharia, & Abbatis, & conventus Maugracen ex una parte; & fratre Petro Templariorum de Torren, procuratoribus ex altera, dil. fil. I. Sub. & Capellanum nostrum dedimus auditorem, coram quo procurator Abbatis, & monachorum proposuit, quod cum decimas

decimas terrarum de Sarcole diu possederint in quiete, antequam ad Templariorum potestatem, & dominium pervenissent; & postquam Templarii terras adquisivere, prædictas decimas earundem per quadraginta annos, & amplius pacificè possedissent, nunc eis ipsas decimas subtrahere non verentur, in aliis eisdem graves injurias irrogantes. *Et infra:* His igitur, & aliis, quæ coram prædicto Capellano fuere proposita, plenius intellectis, quia de ipsis non potuit fieri plena fides, discretioni vestrae per Apostolica scripta mandamus, quatenus inquisita plenius veritate, si Abbas & monachi sufficienter ostenderint, quod à Templariis decimas de terris prædictis per quadraginta annos continuò perceperint sine lite, vos ad præstationem decimarum ipsarum Templarios auctoritate Apostolica compellatis. Cum enim tanto tempore contra indulta privilegia decimas solverunt, eis renuntiasse tacite præsumuntur. Quod si forte in probatione defecerint, ab ipsorum petitione Templarios absolvatis, ipsis super hoc appellatione postpositâ perpetuum silentium imponentes; super aliis verò, auditis quæ hinc inde duxerint proponenda, quod justum fuerit, appellatione postpositâ statuatis: facientes quod decreveritis, &c.

NOTÆ.

^{iv} ^a *Lemovicensi.*) Ita etiam legitur in tertia collectione sub hoc tit. cap. 5. De Lemovicensi

Ecclesia nonnulla adduxi in cap. 17. de majorit. & obed. & commentarium hujus textus dedi supra in cap. si de terra.

CAPVT XVI.

Idem Episcopo ^a *Lingoniensi.*

Cum capella Ducis ^b Burgundiæ gaudere dicatur hujusmodi privilegio, quod nullus Archiepiscopus, vel Episcopus in personas ^c Canonicorum ejusdem capellæ suspensionis, vel excommunicationis, aut interdicti sententias audeat promulgare, ^d Decanus Christianitatis, & quidam capellæ supradictæ Canonici, qui parochiales Ecclesias à te tenent, occasione privilegii prælibati in his etiam, quarum jurisdictio ad te pertinet, ita se dicunt exemptos, ut quantumcunque graviter interdicti excedant, tuæ correctioni recusent, & sententiæ subjacere. Quocirca mandamus, quatenus in quantum exempti sunt ejusdem ratione capellæ, Apostolicis privilegiis deferat reverenter; sed in quantum ratione parochialium Ecclesiarum, vel aliàs jurisdictionem tuam respicere dignoscuntur, officii tui debitum in eisdem liberè prosequaris.

NOTÆ.

² *Lingoniensi.*) In tertia collectione, ubi sub hoc tit. cap. 6. reperitur textus hic, tantum habetur *Idem*; sed rectius in præsentem legitur *Lingoniensi*, ex infra dicendis. De hac diocesi nonnulla adduxi in cap. 8. de rescriptis.

^{1.} ^b *Burgundiæ.*) In tertia collectione legitur *Bohemiæ*, sed male; nam si præsens capella esset in Regno Bohemiæ, quomodo conqueri poterat de ejus capellanis, atque eorum correctionem intendere Lingoniensis Præsul, qui est in Gallia? Agitur ergo in præsentem de capella Ducis Burgundiæ, quæ celebris est, & vulgò dicitur *Sancta Capella*: eam Divione instituit Hugo III. Dux Burgundiæ anno 1172. ut constat ex præcepto ipsius foundationis edito ab Auberto Mirco, & referunt *Altefferra de Ducibus cap. 8.* Paulus Ydumay in not. ad *Innoc. III. lib. 4. Regestr. epist. 201.* Chassaneus in *catal. p. 12. considerat. 63.*

^{2.} ^c *Canonicorum.*) Sæpius enim Principes, & Comites ac Duces Archiepiscopatum habere legimus. In Concilio Aurelian. 4. *can. 7. & 16.* Cabilon. 1. *cap. 14.* apud Ordericum *lib. 6. hist. pag. 622.*

& alios mediæ ætatis scriptores, quos congerunt Dadinus *Altefferra de Ducibus lib. 2. cap. 8.* Filæcus in *cap. 9. §. 15. per tot. de offic. Ord. m.*

^d *Decanus Christianitatis.*) Id est sancti Joannis Baptistæ Divionensis, de qua capella agit *Innoc. lib. 3. regestr. 15. in epist. 201.* missa Abbati, & Priori Cisterciensi, & Decano hujus capellæ, ibi: (Dilectus filius I. Decanus Christianitatis Divionen. in nostra proposuit præsentia constitutus, quod cum olim L. I. & H. Canonicis Capellæ Ducis Divionen. Lingonen. dioc. non ad correctionem, sed potius ad infamationem ipsius nobis quædam denuntiantibus, contra ipsum ven. f. n. Matisconen. Episcopo, & suis cõjudicibus dederimus in mandatis, ut vocatis qui essent propter hoc evocandi, quod invenirent super objectis, per suas nobis literas intimarent, partibus in ipsorum præsentia cõstitutis, & eodẽ inficiante Decano, quod denunciationem ipsam monitio charitativa præcesserit, & firmiter asserente prædictos Canonicos factæ denunciationis tempore inimicos ejus, & amulos extitisse, tandem fuit ad Sedem Apostolicam appellatum, cujus appellationi memorati iudices detulerunt. Idem verò Decanus quorundam religioso-